

Quicksan Wet natuurbescherming

Rood voor Rood Wittebeltsweg 5 te Wierden

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Fam. J. W. Kippers
Wittebeltsweg 5
7642 LL Wierden

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 202649
Datum: 4-1-2022
Projectleider: T. Rood
Opgesteld: M. van der Heide
Gecontroleerd: R. Kroeskop
Status: Concept
Versie: 1

© 2021 Eelerwoude

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen. Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	13
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Bescherming van soorten	14
3.3	Bescherming van gebieden.....	14
3.4	Bescherming van houtopstanden	15
3.5	Natuurnetwerk Nederland	16
4	Methode.....	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Bureauonderzoek	17
4.3	Terreinbezoek	17
5	Beschermde soorten	18
5.1	Inleiding	18
5.2	Planten.....	18
5.3	Zoogdieren.....	18
5.4	Vogels	22
5.5	Reptielen.....	24
5.6	Amfibieën	24
5.7	Vissen.....	25
5.8	Ongewervelden	25
6	Conclusie	26
6.1	Beschermde soorten.....	26
6.2	Bescherming gebieden	27
6.3	Bescherming houtopstanden	27
6.4	Natuurnetwerk Nederland	27
6.5	Uitvoerbaarheid van de plannen	27
6.6	Geldigheid rapportage.....	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	30

1 Inleiding

Initiatiefnemer is in het bezit van het perceel naast de Wittebeltsweg 5 in Wierden en is voornemens om hier door middel van het Rood voor Rood beleid van de gemeente Wierden één nieuwe woning te realiseren. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wordt er ter plaatse van de Sluizendijk 1 (Wierden) en Schapendijk 37 (Notter) in totaal 989 m² aan landschap ontsierende bebouwing gesloopt. Daarnaast wordt er ter compensatie een bestaand bosperceel uitgebreid en een nieuwe mountainbikeroute aangelegd die aansluit op een reeds bestaande route. Genoemde locaties staan weergegeven op de topografische kaart in afbeelding 1.

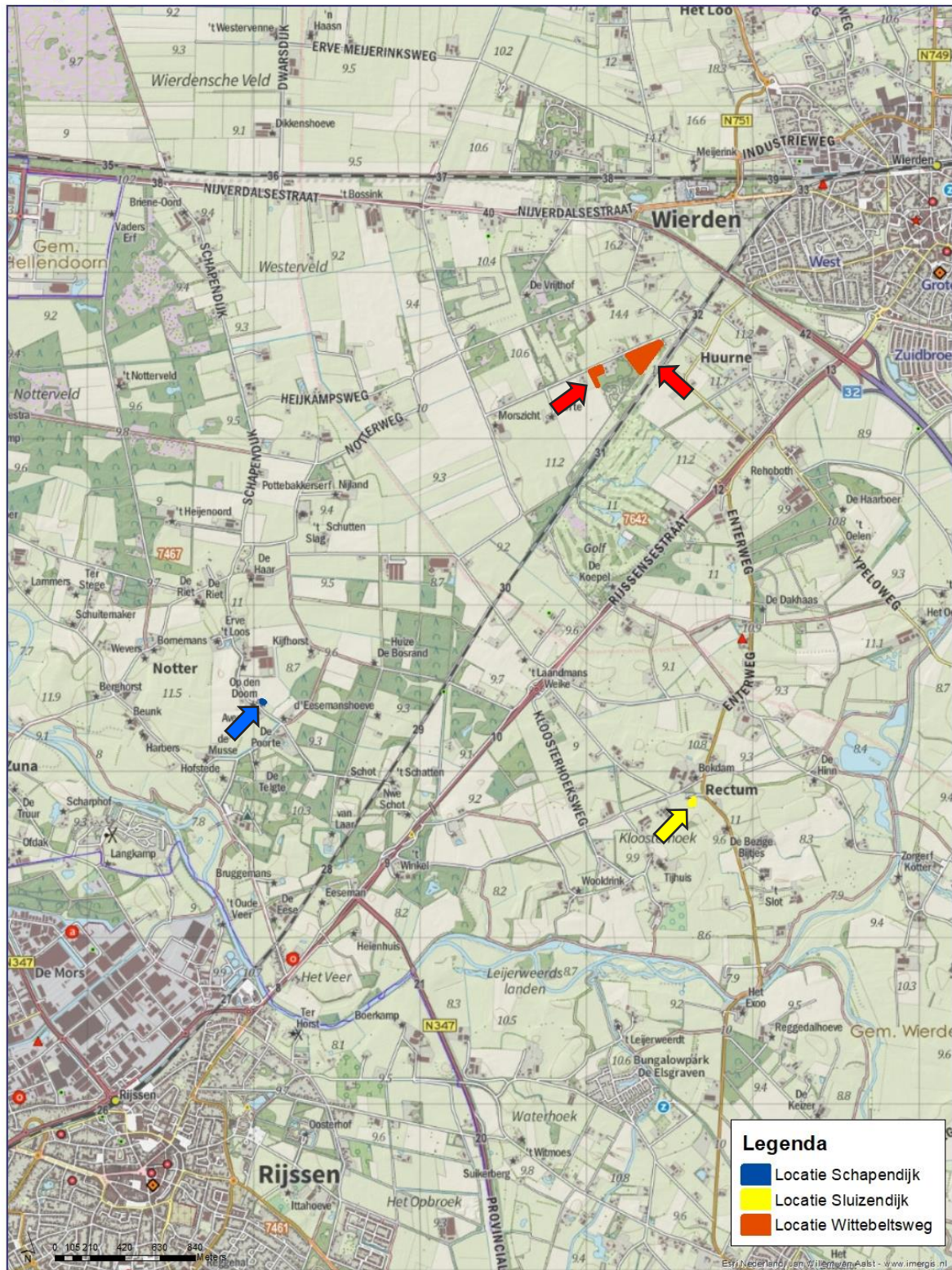
In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Rood voor Rood Wittebeltsweg 5, Wierden

Plangebied

Ecoloog: M. van der Heide Projectnummer: 202649 Datum: 14-12-2021

Afbeelding 1. Topografische ligging van het plangebied (bron: ESRI, 2021).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit drie locaties: het perceel naast de Wittebeltsweg 5 (Wierden) en een perceel circa 500 meter ten oosten, twee schuren en een werktuigstalling op het erf aan de Sluizendijk 1 (Wierden) en twee schuren/stallen en een mestkelder op het erf aan de Schapendijk 37 (Notter). De drie locaties zijn gelegen in de gemeente Wierden, provincie Overijssel. Genoemde locaties worden hieronder separaat uitgewerkt.

Wittebeltsweg

De locatie aan de Wittebeltsweg betreft een perceel dat gebruikt wordt als grasland. Aan de noordzijde grenst het perceel aan de Wittebeltsweg. Aan de oostzijde grenst de locatie aan het erf van de initiatiefnemer, te weten Wittebeltsweg 5. Aan de zuidzijde grenst het perceel aan een bosperceel genaamd Landgoed De Kieft, eveneens in bezit van de initiatiefnemer. Ten westen van het plangebied bevindt zich grasland met daarachter Wittebeltsweg 7. De initiatiefnemer is voornemens een strook van dit naastgelegen perceel te kopen voor natuurontwikkeling. Het perceel naast Wittebeltsweg 5 is gelegen op circa 2,5 km ten zuidwesten van het centrum van Wierden.

Een andere optie betreft een stuk grond landbouwgrond ten oosten van de Wittebeltsweg 5. Dit perceel grenst aan de noordzijde aan de Wittebeltsweg, aan de zuidoostzijde aan een strook waterwingebied van de watermaatschappij Vitens en aan de westzijde aan bos behorend tot Landgoed De Kieft. In dat kader behoren deze strook en het stuk grond ten oosten eveneens tot de locatie. Het perceel ten oosten bevindt zich circa 2,0 km ten zuidwesten van dit centrum.

De omgeving van beide locaties bestaat uit gras- en bouwlanden, bossen en houtwallen met rechtlijnige structuren. Erven kennen voornamelijk een woonfunctie en zijn dicht aan de weg gesitueerd. Op circa 250 meter bevindt zich een spoorlijn. Langs de spoorlijn loopt een belangrijke wandelroute, welke verbonden is met Landgoed De Kieft. Binnen beide locaties is geen bebouwing of verlichting aanwezig, watervoerende elementen zijn eveneens afwezig. Het dichtstbijzijnde groter aaneengesloten natuurgebied betreft het Wierdense Veld. Afbeeldingen 2 en 3 geven een impressie van de locatie ten tijde van het veldbezoek. Afbeelding 4 betreft een luchtfoto van de locaties aan de Wittebeltsweg te Wierden.

Afbeelding 2. Het perceel ten westen van de woning aan de Wittebeltsweg 5 (links) en de strook ten westen van het Landgoed De Kiefte (rechts).

Afbeelding 3. Zicht op Landgoed De Kiefte en het naastgelegen fiets-/wandelpad met daarachter het waterwingebied van Vitens (links) en de tweede locatie aan de Wittebelstweg (rechts).

Rood voor Rood Wittebeltsweg 5, Wierden

Plangebied

Ecoloog: M. van der Heide

Projectnummer: 202649 Datum: 14-12-2021

Afbeelding 4. Luchtfoto van de twee locaties aan de Wittebeltsweg (bron: ESRI, 2021).

Sluizendijk 1

Op de locatie aan de Sluizendijk 1 is een agrarisch bedrijf gevestigd, welk voornemens is de bedrijfsvoering te stoppen. In dat kader wordt een nieuwe varkensschuur inclusief garage en werkhok (339 m²), een oude varkensschuur (282m²) en werktuigenstalling en stal (120 m²) gesloopt. Beide schuren hebben een traditioneel zadeldak en zijn gedekt met dakplaten, zonder dakgoot. Aan de binnenzijde van de daken zijn isolatieplaten aanwezig. De muren zijn opgetrokken uit baksteen en beide schuren hebben ramen. Rond de schuren is erfverharding aanwezig. De werktuigenstalling staat haaks op de meest westelijke schuur. De stalling heeft eveneens een zadeldak met platen en is aan de voorzijde open. Aan de binnenzijde is geen isolatie aanwezig. Het onderste gedeelte van de stalling is opgetrokken uit steen, de bovenste helft uit hout. Op het erf is buitenverlichting aanwezig. Aan de noord- en westzijde van de stalling is tuin en bosschage aanwezig. De omgeving van de opstallen bestaat aan de oost-, west- en zuidzijde uit grasland. Aan de noordzijde is tuin en een klein bosperceel aanwezig.

De locatie is gelegen op circa 4,1 km ten zuidwesten van het centrum van Wierden. De omgeving van de locatie bestaat uit gras- en bouwlanden en enkele bospercelen en houtwallen. Binnen de locatie zijn watervoerende elementen afwezig. Direct ten noorden van het erf is een watervoerende sloot aanwezig. Het dichtstbijzijnde grotere aaneengesloten natuurgebied betreft het Wierdense Veld. Afbeeldingen 5 en 6 geven een impressie van de locatie ten tijde van het veldbezoek. Afbeelding 7 betreft een luchtfoto van de locatie aan de Sluizendijk te Wierden.

Afbeelding 5. Binnenzijde van de westelijke (links) en oostelijke schuur (rechts).

Afbeelding 6. Zicht op het erf, de westelijke schuur en de aangrenzende stal en werktuigenstalling (links) en het aangrenzende groen achter en ten westen van de westelijke schuur (rechts).

Eelerwoude

Ecoloog: M. van der Heide Projectnummer: 202649 Datum: 3-12-2021

Afbeelding 7. Luchtfoto van de locatie aan de Sluizendijk (bron: ESRI, 2021).

Schapendijk 37

Op de locatie aan de Schapendijk 37 is een (voormalig) agrarisch bedrijf gevestigd. Op het erf staan diverse schuren en stallen. De te slopen opstallen betreffen een varkensschuur (162 m²), een biggenstal (186 m²) en een externe mestkelder (40 m²). Alle opstallen hebben een traditioneel zadeldak. De oostelijke schuren zijn gedekt met dakpannen, de westelijk schuur is gedekt met dakplaten. De oostelijke schuren hebben geen dakgoot, de meest westelijk schuur wel. Aan de binnenzijde van de daken zijn isolatieplaten aanwezig. Alle muren zijn opgetrokken uit baksteen. Alle schuren hebben ramen. Het erf rond de schuren is overwoekerd met onder andere brandnetel en andere ruigtesoorten. Op het erf is buitenverlichting aanwezig, echter niet aan de te slopen opstallen. Aan de zuidzijde en overzijde van de weg zijn enkele grote bomen aanwezig. De omgeving van de opstallen bestaat aan de oost-, west- en noordzijde uit bouw-/grasland. Aan de zuidzijde bevindt zich de Schapendijk.

De locatie is gelegen op circa 5,2 km ten zuidwesten van het centrum van Wierden. De omgeving van de locatie bestaat uit gras- en bouwlanden en enkele bospercelen en houtwallen. Binnen de locatie zijn geen watervoerende elementen aanwezig. Direct ten noorden van het erf is een watervoerende sloot aanwezig. Het dichtstbijzijnde grotere aaneengesloten natuurgebied betreft het Wierdense Veld. Afbeeldingen 8 en 9 geven een impressie van de locatie ten tijde van het veldbezoek. Afbeelding 10 betreft een luchtfoto van de locatie aan de Schapendijk te Notter.

Afbeelding 8. De twee oostelijk schuren met het omliggende erf (links) en binnen aanzicht van de schuren (rechts).

Afbeelding 9. De westelijke te slopen schuur (links) en een aanzicht van het gehele erf, gezien vanaf de Schapendijk (rechts).

Locatie Schapendijk 37, Notter

Plangebied

Ecoloog: M. van der Heide Projectnummer: 202649 Datum: 3-12-2021

Afbeelding 10. Luchtfoto van de locatie aan de Schapendijk (bron: ESRI, 2021).

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Initiatiefnemer is in het bezit van het perceel naast de Wittebeltsweg 5 in Wierden en voornemens om hier door middel van het Rood voor Rood beleid van de gemeente Wierden een nieuwe woning te realiseren. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wordt er ter plaatse van de Sluizendijk 1 (Wierden) en Schapendijk 37 (Notter) in totaal 989 m² aan landschap ontsierende bebouwing gesloopt. Daarnaast wordt er ter compensatie een bestaand bosperceel grenzend aan de Wittbeltsweg 5 uitgebreid. Uitbreiding vindt plaats aan de zuidwest- of noordoostzijde van het bestaande Landgoed De Kieft. Dit plan is momenteel nog niet concreet uitgewerkt. Aan de Sluizendijk 1 wordt een deel van de sloop gebruikt voor het tergbouwen van een nieuwe garage, met eenzelfde oppervlakte. Samenvattend worden de volgende elementen gesloopt:

Sluizendijk 1 te Wierden

- nieuwe varkensschuur incl. garage en werkhok, 339 m²;
- oude varkensschuur, 282 m²;
- werktuigenstalling en stal, 120 m².

Schapendijk 37, Notter

- varkensschuur, 162 m²;
- biggenstal, 186 m²;
- externe mestkelder, 40 m².

Eelerwoude stelt tevens een inrichtingsplan op voor de locatie aan de Wittebeltsweg. Concrete plannen met betrekking tot de bouw en vormgeving zijn er in dit stadium van het proces nog niet.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale Wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

De locaties aan de Wittebeltsweg 5 en Schapendijk 37 bevinden zich op circa 3,7 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Wierdense Veld. De locatie aan de Sluizendijk 1 bevindt zich circa 5,6 km op iets grotere afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot de locaties of in de zeer directe zone

eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

In de wet stikstofreductie en natuurherstel, welke op 1 juli 2021 in werking is getreden, zijn tijdelijke stikstofdeposities vrijgesteld van vergunningplicht. Het uitvoeren van een stikstofberekening in AERIUS-Calculator is voor de aanlegfase niet noodzakelijk.

Een stikstofberekening voor de (permanente) gebruiksfase, de nieuwe woning aan de Wittebeltsweg 5, is wel noodzakelijk.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben.

Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;

- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen de locaties geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar de locaties liggen niet binnen het NNN. Het NNN kent in de provincie Overijssel ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied;
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door M. van der Heide uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 6 december 2021 bij 4 °C, half bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, Sovon Vogelonderzoek Nederland, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek op geen van de drie locaties beschermde plantensoorten aangetroffen. Bij de locaties met bebouwing is tevens gelet op beschermde muurvegetatie.

De vegetatie op het perceel direct naast de Wittebeltsweg 5 bestaat uit een ingezaaide monocultuur van grasland. Het naastgelegen perceel, waar eventueel de compensatiestrook wordt gerealiseerd bestaat uit bouwland, het afgelopen jaar in gebruik voor maïsteelt. Het aangrenzende bosperceel bestaat voornamelijk uit berken van circa 15 jaar oud. De ondergroei bestaat uit algemene ruigtesoorten. Ook in het achtergelegen meer open deel waren enkel ruigtesoorten aanwezig. De locatie aan de oostzijde bestaat in de huidige situatie uit maïsveld, hier zijn ook geen beschermde soorten aangetroffen.

Op de erven aan de Sluizendijk en Schapendijk zijn eveneens geen beschermde planten aangetroffen, enkel ruigtesoorten rond de stallen/schuren en in de groenstrook aan de noord- en westzijde van de schuur aan de Sluizendijk.

Daarnaast is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten op de locaties uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Alle locaties zijn gelegen in een omgeving met intensieve landbouw en veehouderij. Daardoor is de bodem zeer voedselrijk. De meeste beschermde soorten komen uitsluitend voor op schrale gronden.

Effecten en ontheffing

Op de drie locaties zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze kunnen op basis van het aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: franjestaart, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Wittebeltsweg

Op de locaties aan de Wittebeltsweg zijn geen gebouwen en geschikte bomen aanwezig. De aanwezige bomen hebben een beperkte diameter en zijn daardoor ongeschikt als potentiële vleermuisverblijfplaats.

Verblijfplaatsen van gebouw- en boom bewonende soorten zijn op deze locaties dan ook op voorhand uit te sluiten.

Sluizendijk

De daken van de twee schuren aan de Sluizendijk zijn aan de onderzijde voorzien van isolatieplaten. Tussen de dakplaten en de isolatieplaten is ruimte aanwezig welke vanaf de buitenzijde toegankelijk is voor vleermuizen (afbeelding 6). De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuissoorten is daarom niet op voorhand uit te sluiten. De werktuigstalling heeft een dak zonder isolatie aan de binnenzijde. Tevens zitten er grote gaten in het dak. In de stalling worden geen verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten verwacht. De aanwezige bomen aan de noordoostzijde van de schuren hebben een beperkte diameter en zijn ongeschikt als potentiële vleermuisverblijfplaats.

Schapendijk

Ook de daken van de schuren aan de Schapendijk zijn aan de binnenzijde voorzien van isolatieplaten. Deze ruimte is toegankelijk aangezien er grote gaten in de gevel en het dak zitten en de windveren en gevelbetimmering over delen van de gevel mist (afbeelding 8 en 9). Verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuissoorten zijn ook hier niet op voorhand uit te sluiten. De aanwezige bomen zijn van een omvang dat deze in potentie geschikt zouden zijn als vleermuisverblijfplaats. Aangezien de bomen behouden blijven en op voldoende afstand van de te slopen schuren staan zijn de bomen niet gecontroleerd op holten/spleten of loshangend schors. Verblijfplaatsen van boom bewonende soorten zijn niet uit te sluiten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Alle locaties zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Bij alle locaties zijn groen en luwe plekken aanwezig. De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van groen en luwe plekken.

Vleermuizen gebruiken daarnaast donkere lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kunnen dienen (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes). Deze zijn

binnen de locaties aan de Schapen- en Sluizendijk niet aanwezig. De bosrand op de locatie aan de Wittebeltsweg kan als een dergelijke vliegroute fungeren.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Verblijfplaatsen

Aangezien bij de locaties aan de Wittebeltsweg de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen op voorhand uit te sluiten is zijn nader onderzoek en een ontheffing Wet natuurbescherming voor vleermuisverblijfplaatsen voor die locatie niet noodzakelijk.

Voor de locaties aan de Sluizendijk en Schapendijk geldt dat de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen niet op voorhand uit te sluiten is. Door de voorgenomen sloop gaan de eventuele verblijfplaatsen verloren en treden mogelijk negatieve effecten op. Nader onderzoek is noodzakelijk om aan te tonen of er vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te slopen gebouwen op beide locaties. Uit dit nader onderzoek blijkt of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

Eventuele verblijfplaatsen in de bomen op de locatie aan de Schapendijk ondervinden gezien de afstand tot de te slopen opstallen geen hinder van de werkzaamheden. Nader onderzoek bij de bomen is niet noodzakelijk.

Foerageergebieden en vliegroutes

Met betrekking tot de potentiële foerageergebieden en vliegroutes van de vleermuizen op de locaties zal de herinrichting geen effect hebben op de functionaliteit van het gebied als zodanig. Het groen blijft behouden. Door de landschappelijk inpassing ontstaat er mogelijk zelfs nieuw en/of beter foerageergebied. Door de aanplant van bos ontstaat er ook op de locaties aan de Wittebeltsweg een nieuwe lijnvormige structuur welke dienst kan doen als vliegroute voor vleermuizen.

Wel is het van belang dat bij de werkzaamheden en de te realiseren woning aan de Wittebeltsweg de verlichting in het plangebied niet toeneemt. Dit kan met enkele simpele maatregelen:

- niet uitstralende armaturen (zie kader- Verlichting);
- plaatsen van afschermende beplanting;
- voorkom verlichting van boomkronen;
- werkzaamheden uitsluitend overdag uitvoeren (m.n. in actieve periode van vleermuizen- april t/m november).

Conclusie: nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen is noodzakelijk voor de locaties aan de Sluizendijk 1 en de Schapendijk 37. Uit het onderzoek moet blijken of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen noodzakelijk is.

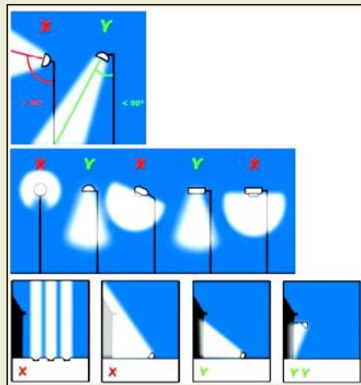
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen de locaties aanwezig of te verwachten: ree, haas, vos, konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

De meeste beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt worden niet op de locaties verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van deze soorten aangetroffen. De locaties aan de Schapendijk en Sluizendijk zijn geschikt voor een soort als de steenmarter. Deze soort laat echter duidelijk sporen na en is makkelijk aan te tonen. Dergelijk sporen zijn echter niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Voor een aantal soorten, waaronder de das, waterspitsmuis en boommarter, is er geen geschikt leefgebied voorhanden binnen de locaties. Het reeds gerealiseerde aangrenzende jonge bosperceel op Landgoed De Kieft vormt eventueel geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, maar blijft behouden. Mogelijk dat voor enkele soorten het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene omgeving. Voor een groot aantal soorten, waaronder de bever, grote bosmuis en veldspitmuis, vallen de locaties buiten het bekende verspreidingsgebied.

Egel

De egel komt veelal voor in tuinen met genoeg dichte onderbegroeiing, daarnaast kan egel ook gevonden worden in bosranden of andere gevarieerde leefgebieden. Dergelijk leefgebied komt voor op alle locaties. De aanwezigheid van de egel en verblijfplaatsen daarvan is dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Verblijfplaatsen zijn het meest waarschijnlijk op de locaties aan de Sluizen en Schapendijk, maar zijn ook aan de Wittebeltweg niet op voorhand uit te sluiten vanwege de aanwezigheid van woningen in de directe omgeving.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als, kleine marterachtigen, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis, veldspitsmuis en boommarter geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de werkzaamheden niet aangetroffen, worden niet verwacht of blijven behouden. Mogelijk maken de locaties wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten. De geschikte terreindelen blijven behouden. Een negatief effect op deze beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom uitgesloten.

Egel

Door de sloop van de gebouwen op de locaties aan de Sluizendijk en Schapendijk gaan mogelijk verblijfplaatsen van de egel verloren. Negatieve effecten zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten. Daarom is op deze locaties nader onderzoek noodzakelijk om het gebruik van de locaties door de egel nader te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken of een ontheffing noodzakelijk is.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor de meeste grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk. Op de locaties aan de Schapendijk en Sluizendijk is nader onderzoek naar de egel noodzakelijk.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Voor de locaties aan de Wittebeltweg geldt dat verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken niet zijn aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht. Zo is er geen bebouwing aanwezig en zijn de aanwezige bomen en vegetatie niet geschikt voor soorten met een

jaarrond beschermd nest. Mogelijk dat enkele soorten jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, steenuil en kerkuil.

Voor de schuren aan de Schapendijk geldt dat deze toegankelijk zijn voor de in gebouwen broedende huismus. Deze kan de ruimten tussen het dak en de isolatieplaten bereiken via de gaten in de gevel, het dak en de gevelbetimmering. Bij de meest westelijke schuur is een dakgoot aanwezig. Vanaf hier kunnen huismussen eveneens gemakkelijk onder het dak komen. Nestplaatsen van huismussen zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten bij alle te slopen schuren. Andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats zoals de steenuil of boerenzwaluw zijn niet aangetroffen of te verwachten omdat er geen sporen (bijvoorbeeld braakballen of uitwerpselen) zijn aangetroffen.

De schuren aan de Sluizendijk hebben eveneens een dak met aan de binnenzijde isolatieplaten maar zijn vanaf de buitenzijde niet toegankelijk voor huismussen. De enige toegang is via de ruimte tussen de gevel en de dakplaten. Hier ontbreekt echter een dakgoot, welke als landingsplek fungeert om van daaruit onder de platen te kruipen. Andere landingsplekken ontbreken. Andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats zijn niet aangetroffen of te verwachten omdat er geen sporen (bijvoorbeeld braakballen of uitwerpselen) zijn aangetroffen.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart en spreeuw. Deze soorten kunnen bij de Schapendijk broeden in de bebouwing. Bij de Wittebeltsweg en Sluizendijk is de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde functionele leefomgeving worden uitgesloten. Mogelijk broeden soorten in bosschages in de omgeving, maar deze blijven behouden.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van struwelen en bebouwing in het agrarisch buitengebied. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van de locaties: houtduif, merel, heggemus, koolmees, pimpelmees, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn geen nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels. Hier is echter niet uitputtend naar gezocht.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Bij de locatie aan de Schapendijk is de aanwezigheid van nesten van de huismus niet op voorhand uit te sluiten. De sloop leidt daardoor zonder het nemen van maatregelen mogelijk tot verlies van vaste nestplaatsen: overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. In dat kader is nader onderzoek noodzakelijk om het gebruik van de locatie door de soort vast te stellen. Op basis van de resultaten kan bepaald worden of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is.

Bij de overige locaties zijn nestplaatsen uit te sluiten en is geen nader onderzoek naar jaarrond beschermde soorten noodzakelijk.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de locaties en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebieden aanwezig. Genoemde soorten zijn

bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk in gebruik zijnde nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van in gebruik zijnde nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. Binnen de locaties aan de Schapendijk en Sluizendijk ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (bron: NDFF, 2021).

Op de beide locaties aan de Wittebeltsweg is eveneens geen geschikt leefgebied voor beschermde reptielen aanwezig. Op het aangrenzend Landgoed De Kiefte is de aanwezigheid van de hazelworm en levendbarende hagedis niet op voorhand uit te sluiten.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen binnen de locaties worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Op aangrenzend Landgoed De Kiefte zijn mogelijk beschermde reptielen aanwezig. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats. Om rekening te houden met hier aanwezige reptielen dienen bouwmaterialen, voertuigen, rijplaten etc. dan ook buiten het landgoed te worden geplaatst.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen de locaties gebruiken als landbiotoop. Zij kunnen schuilen tussen en onder materialen die door langdurige opslag dekking bieden. Binnen de locaties zelf zijn geen waterelementen aanwezig. Voortplantingshabitat is daarom uit te sluiten.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermden soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of rugstreeppad, worden niet verwacht op de locaties vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken heideterreinen, vennen en waterelementen binnen de locaties. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermden amfibieën rondom de locaties (bron: NDFF, 2021).

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermden soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermden amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen de locaties zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermden vissen zijn niet binnen de locaties aanwezig. Effecten op beschermden vissen zijn dan ook uit te sluiten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermden vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermden soorten als gevlekte witsnuitlibel, vliegend hert, grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart en platte schijfhoren niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen, kalkgraslanden en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermden ongewervelden in en rondom de locaties (bron: NDFF, 2021).

Effecten en ontheffing

Binnen de locaties zijn geen beschermden ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermden ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermden ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als ree, haas, vos, konijn en diverse algemene (spits)muizen. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Voor de locaties aan de Sluizendijk en Schapendijk geldt dat de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen niet op voorhand uit te sluiten is. Door de voorgenomen sloop gaan de eventuele verblijfplaatsen verloren en treden mogelijk negatieve effecten op. Nader onderzoek is noodzakelijk om aan te tonen of er vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te slopen gebouwen op beide locaties. Uit dit nader onderzoek moeten blijken of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk wordt geacht.

Aangezien bij de locaties aan de Wittebeltsweg de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen op voorhand uit te sluiten is zijn nader onderzoek en een ontheffing Wet natuurbescherming voor vleermuisverblijfplaatsen voor die locatie niet noodzakelijk.

Egel

Door de sloop van de gebouwen op de locaties aan de Sluizendijk en Schapendijk gaan mogelijk verblijfplaatsen van de egel verloren. Negatieve effecten zijn dan ook niet op voorhand uit te sluiten. Daarom is op deze locaties nader onderzoek noodzakelijk om het gebruik van de locaties door de egel nader te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken of een ontheffing noodzakelijk is.

Huismus

Bij de locatie aan de Schapendijk is de aanwezigheid van nesten van de huismus niet op voorhand uit te sluiten. De sloop leidt daardoor zonder het nemen van maatregelen mogelijk tot verlies van vaste nestplaatsen: overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. In dat kader is nader onderzoek noodzakelijk om het gebruik van de locatie door de soort vast te stellen. Op basis van de resultaten kan bepaald worden of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is. Bij de overige locaties zijn nestplaatsen uit te sluiten en is geen nader onderzoek naar jaarrond beschermde soorten noodzakelijk.

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk in gebruik zijnde nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van in gebruik zijnde nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot de locaties of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

In de wet stikstofreductie en natuurherstel, welke op 1 juli 2021 in werking is getreden, zijn tijdelijke stikstofdeposities vrijgesteld van vergunningplicht. Het uitvoeren van een stikstofberekening in AERIUS-Calculator is voor de aanlegfase niet noodzakelijk.

Een stikstofberekening voor de (permanente) gebruiksfase, de nieuwe woning aan de Wittebeltsweg 5 is wel noodzakelijk.

6.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen de locaties geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.4 Natuurnetwerk Nederland

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan, maar de locaties liggen niet binnen het NNN. Het NNN kent in deze provincie ook geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

6.5 Uitvoerbaarheid van de plannen

Vanuit de eisen van het natuurbeleid NNN is het plan uitvoerbaar. Ook vanuit de Wet natuurbescherming is het plan uitvoerbaar met betrekking tot de onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden. Dit geldt echter niet voor het onderdeel soortenbescherming. Nader onderzoek naar vleermuizen (Schapen- en Sluizendijk), egel (Schapen- en Sluizendijk) en huismus (Schapendijk) is noodzakelijk. Daarnaast dient tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

6.6 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermden soorten leiden.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Beschermingsregime	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek/mitigerende en/of compenserende maatregelen
"Andere soorten"	Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren en amfibieën	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, vrijstelling	Zorgplicht
"Andere soorten"	Egel	Mogelijk onderdeel van leefgebied (Schapen- en Sluizendijk)	Mogelijk verblijfplaatsen aanwezig, leefgebied gaat verloren	Mogelijk	Nader onderzoek
Habitatrichtlijn	Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen (Schapen- en Sluizendijk)	Verblijfplaatsen gaan verloren	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode apr-sep
Vogelrichtlijn	Vogels	Broedlocatie en onderdeel leefgebied	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
Vogels jaarrond	Vogels vaste broedlocaties	Broedlocatie en onderdeel leefgebied	Mogelijk verblijfplaatsen huismus aanwezig, leefgebied blijft behouden (Schapendijk)	Mogelijk	Nader onderzoek

Literatuurlijst

- ESRI Nederland (2021). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>

Soortinformatie:

- www.nederlandsesoorten.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Gebiedeninformatie:

- <https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1> (Natuurnetwerk Nederland)
- <https://www.natura2000.nl/gebieden> (Natura 2000)

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (afbeelding 11). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Afbeelding 11. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaande afbeelding geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

www.eelerwoude.nl